

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

α. Κοινωνική οικονομία

και κοινωνική επιχειρηματικότητα

Η κοινωνική οικονομία, δεν αποβλέπει στο κέρδος και δεν κυριαρχείται από τους ανταγωνιστικούς κανόνες της αγοράς, όπως επίσης δεν λειτουργεί με τις ακαμψίες δημόσιου τομέα, αλλά αντίθετα έχει μια ευρύτατη προσαρμοστικότητα και αμεσότητα, ενώ συνοδεύεται από μεγάλη κοινωνική αποδοχή. Βασικός κορμός της κοινωνικής οικονομίας είναι και η κοινωνική επιχειρηματικότητα, δηλαδή η επιχειρηματικότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων, που λειτουργεί σαν ένας ισχυρός παράγοντας

μόχλευσης:

1. εθελοντισμού,
2. πλούτου ιδεών,
3. κοινωνικής καινοτομίας,
4. πρακτικής φαντασίας
5. αποκατάστασης της συμμετοχής και της ανθρώπινης προσωπικότητας σε κοινωνικούς ρόλους
6. σεβασμού της αξίας της κοινωνίας και κάθε ανθρώπινης μονάδας μέσα στο πλαίσιο των κοινωνικών δικαιωμάτων'
7. σαν παράγοντας κεφαλαιοποίησης και συνέχειας της παράδοσης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των περιβαλλοντικών αξιών.

Ετσι λοιπόν η κοινωνική επιχειρηματικότητα, είναι ένας συντελεστής ποιότητας στην κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή, φιλικός στα πρόσωπα που μειονεκτούν και τα οποία βρίσκονται σε συνθήκες αποκλεισμού, ή έχουν έλλειμμα δεξιοτήτων μαζί βέβαια με ειδικές ικανότητες, οι οποίες δεν έχουν αξιοποιηθεί και δεν έχουν βρει πεδία ευκαιριών.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα και οι κοινωνικές επιχειρήσεις, παράγουν προϊόν με έντονο κοινωνικό χαρακτήρα. Είναι συνυφασμένες με την κοινωνική ζήτηση και την διασύνδεσή της με την κοινωνική ανάπτυξη. Διαμεσολαβούν μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης, στον κύκλο της αγοράς, σε πολλά σημεία, και αυτό ισχύει και για την αγορά εργασίας.

Η κοινωνική οικονομία και η επιχειρηματικότητά της δεν απογράφεται πλήρως στον λογιστικό κύκλο της παραγωγής και της οικονομίας, ούτε στο σύνολο του προϊόντος,, επίσης ούτε στην σημαντικότητά τους του προϊόντος αυτού. Παρόλα αυτά λειτουργεί καταλυτικά και συνεισφέρει (τουλάχιστον στον Ευρωπαϊκό και τον Αγγλοσαξονικό χώρο με ακέραια ποσοστά), τόσο στον τομέα της απασχόλησης όσο και στον τομέα του ΑΕΠ.

Σαν κοινωνικές επιχειρήσεις, μπορούμε να δούμε τις ΜΚΟ, τις οργανώσεις των εθελοντών, τους συνεταιρισμούς, τους συλλογικούς φορείς των καταναλωτών, μικτά εταιρικά σχήματα όπου μπορεί να συμμετέχει η αυτοδιοίκηση, τα ντιστιτούτα, τα πανεπιστήμια και εν γένει κοινωνικά συλλογικά πρόσωπα, κ.ο.κ.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να στηριχθούν και να αντλήσουν πόρους, μέσα από προγράμματα και επίσης μέσα από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, καθώς αποτελούν ένα πεδίο που συνεισφέρει αποφασιστικά στην ανάπτυξη και καλύπτει τα διαρθρωτικά της ελλείμματα.

Μέσα από τις κοινωνικές επιχειρήσεις με την χορηγική υποστήριξή τους ο ιδιωτικός τομέας, κερδίζει την αναγνώριση, την αποδοχή και επίσης την κάλυψη ειδικών του αναγκών τις οποίες αδυνατεί ο ίδιος να καλύψει καθώς δεν μπορεί να δημιουργήσει και να λειτουργήσει με όρους κοινωνικής ευαισθησίας. Ταυτόχρονα καθώς ο δημόσιος τομέας είναι απρόσφορος και δεν έχει τον κατάλληλο μηχανισμό και την διαθεσιμότητα για αυτούς τους διαμεσολαβητικούς ρόλους του κοινωνικού τομέα, ο κοινωνικός τομέας καλύπτει ένα μεγάλο κενό.

Η κοινωνική επιχείρηση, είναι βέβαια μια επιχείρηση, στην οποία παίζει ρόλο ο εθελοντισμός, ωστόσο όμως απαιτείται και μια ειδικευση για λόγους αποτελεσματικότητας στηριζόμενη στη γνώση, τους πόρους και τις υποδομές, στην δικτύωση και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό. Με την έννοια αυτή η κοινωνική επιχειρηματικότητα πρέπει να στηρίζεται από κατάρτιση και τεχνική βοήθεια, χωρίς ωστόσο να στηρίζεται στην γραφειοκρατική ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων και των ΜΚΟ όπου μεγεθύνονται οι λειτουργικές δαπάνες, για την συντήρηση αυτών των "επιχειρήσεων" ενώ δεν θα είναι επαρκή και ανάλογα τα αποτελέσματά τους.

Η αποτελεσματικότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων, συνδέεται με την δικτύωση και την θεματική τους ειδικευση και τέλος με την λειτουργία τους στην βάση της επικουρικότητας ή της τοπικής αμεσότητας. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις πρέπει να σχεδιάζονται στη βάση ενός κύκλου ζωής αυτών των επιχειρήσεων με μακρόπνοο σχεδιασμό.

Στις κοινωνικές επιχειρήσεις, το κεφάλαιο μπορεί να είναι χρηματικό και μη χρηματικό. Το χρηματικό κεφάλαιο συνδέεται με χρηματοοικονομικούς θεσμούς, με κοινωνικά ταμεία αλληλοβοήθειας και δράσεις αυτών των ταμείων, με κοινωνικά τραπεζικά, ασφαλιστικά και χρηματιστηριακά προϊόντα, με κεφάλαια κοινωνικών επενδύσεων ή ειδικά αμοιβαία κεφάλαια. Είναι επίσης συνδεδεμένο με τον κύκλο κοινωνική επιχειρηματικότητας και οικονομίας στο σύνολό του.

β. Τα κλειδιά επιτυχίας της κοινωνικής επιχείρησης.

Α. Το πρώτο κλειδί για την επιτυχία της κοινωνικής επιχείρησης είναι συνυφασμένο με την αξιοπιστία της αυτοδέσμευσης των εταίρων της κοινωνικής επιχείρησης. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις, αποτελούν εθελοντικά συστήματα χαμηλής έντασης συμφέροντος και συνεπώς η συνοχή τους βασίζεται στην βούληση των εταίρων, χωρίς συμφέρον άμεσο και χωρίς κέρδος.

Β. Το δεύτερο βήμα ή το δεύτερο κλειδί για την επιτυχία της κοινωνικής επιχείρησης, συνδέεται με το πεδίο ανάπτυξής της. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις για παράδειγμα, αξιοποίησης ανθρώπινων πόρων και μικρής κλίμακας υποδομών, όπως στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας, είναι φανερό ότι εμφανίζουν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι ίσως άλλων περιπτώσεων. Ακόμη επιχειρήσεις που συνδέονται με αναγκαστικές δεσμεύσεις του ιδιωτικού τομέα και της οικονομίας ευρύτερα, όπως στον τομέα της εναλλακτικής διαχείρισης των απορριμμάτων, είναι σαφές ότι εμφανίζουν ισχυρό πεδίο αναγκαστικής επιχειρηματικότητας.

Γ. Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών επιχειρήσεων, παίζει η εγκατάσταση συλλογικών συστημάτων, όπως τα *τοπικά σύμφωνα ποιότητας*, τα *τοπικά συστήματα ανταλλαγών*, τα *δίκτυα ηθικού δικαίου εμπορίου* που λειτουργούν βάσει συμφωνιών τιμής και βέβαια οι κοινωνικοί θεσμοί όπως η *κοινωνική αριστεία* και η ανάπτυξη επίσης συστημάτων εταιρικής – κοινωνικής – περιβαλλοντικής ευθύνης.

Δ. Παράλληλα ένα επόμενο βήμα, ένα επόμενο κλειδί, είναι η δικτύωση των κοινωνικών επιχειρήσεων και η ανταλλαγή των εμπειριών, στο πλαίσιο ακόμη και της κατάρτισης των εθελοντών ή των εργαζομένων στις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Ε. Η ανάπτυξη επίσης πολιτικών αγοράς σε σχέση με την διεύρυνση του πελατολογίου και την εφαρμογή πολιτικών ευέλικτης ανταγωνιστικότητας βασισμένης στην κοινωνική ζήτηση και την ποιότητα, είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την επιτυχία ορισμένων κλάδων κοινωνικών επιχειρήσεων.

ΣΤ. Η ανάπτυξη συνθηκών αμοιβαίου οφέλους είναι ένα ακόμη υποστηρικτικό ζητούμενο για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Ζ. Η εσωτερική διοίκηση και η εφαρμογή οικονομικών κλίμακας ισχύει και για τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Η παράλληλη εφαρμογή πολιτικών διαφάνειας και δημοσιότητας, διαφάνειας κυρίως οικονομικής και πολιτικής, στη βάση της λογιστικής, φορολογικής και ασφαλιστικής πολιτικής της κοινωνικής επιχείρησης. Τέλος η δημοσιότητα και η πρόσβαση του κοινού στην κοινωνική επιχείρηση συμβάλλει στην επιτυχία της.

γ. Η αξιολόγηση της κοινωνικής οικονομίας και της επιχειρηματικότητας.

Όπως σε κάθε ιδιωτική επιχείρηση ή σε δραστηριότητες του δημόσιου τομέα πρέπει και μπορεί να λειτουργεί η αξιολόγηση και η εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης, έτσι και στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας μπορεί και πρέπει να αναπτυχθούν τέτοια συστήματα. Αυτά τα συστήματα αξιολόγησης βέβαια μπορούν να λειτουργήσουν για τον κοινωνικό ρόλο και τον κοινωνικό ισολογισμό των επιχειρήσεων ιδιωτικού τομέα, του δημόσιου τομέα, της αυτοδιοίκησης και διάφορων άλλων φορέων στο πλαίσιο ανάδειξης της κοινωνικής αριστείας και της προωθημένης κοινωνικής ευθύνης.